

Σύσταση R 1624 (2003)

Κοινή Πολιτική για τη Μετανάστευση και το Άσυλο¹

1. Η Κοινοβουλευτική Ένωση ανησυχεί επειδή οι σημαντικές διαφορές των νομοθεσιών και των πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου μπορεί να οδηγήσουν στην άνιση μεταχείριση των μεταναστών, των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων από τα διάφορα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, υπονομεύοντας την υιοθέτηση ενιαίου νομικού πλαισίου στα κράτη μέλη, που αποτελεί θεμελιώδη στόχο του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2. Η Συνέλευση αναγνωρίζει την πρόοδο που έχει πραγματοποιήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης κοινής πολιτικής ασύλου και μετανάστευσης και την ενθαρρύνει να επιμείνει στις προσπάθειες επίτευξης των στόχων που θέτουν η Συνθήκη του Άμστερνταμ και τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε.

3. Όμως, η Συνέλευση είναι πεπεισμένη για την ανάγκη υιοθέτησης κοινής πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, συνιστάμενη στα ελάχιστα κριτήρια που μπορούν να τηρήσουν όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους σε άλλους διεθνείς οργανισμούς και χωρίς να θίγει τις ευνοϊκότερες διατάξεις που ισχύουν σε μερικά κράτη μέλη. Αυτή η κοινή πολιτική για τη μετανάστευση και το άσυλο θα συμβάλει στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου όπου οι μετανάστες και όσοι έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία θα απολαμβάνουν μεταχείριση σύμφωνη με τα δικαιώματα του ανθρώπου και την αρχή του κράτους δικαίου και θα έχουν πρόσβαση στα βασικά δικαιώματα και στην άσκηση προσφυγής. Επιπρόσθετα, θα περιλαμβάνει μηχανισμούς ενίσχυσης των δικτύων της νόμιμης μετανάστευσης και θα καθορίσει τις παραμέτρους συνεργασίας των διαφόρων μεταναστευτικών υπηρεσιών.

4. Πράγματι, αναγνωρίζοντας τις σημαντικές διαφορές των διαφόρων κατηγοριών των εξ ανάγκης ή εκούσιων μεταναστών, η Συνέλευση πιστεύει ότι η κοινή πολιτική του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη μετανάστευση και το άσυλο² πρέπει να στηρίζεται στα θεμελιώδη δικαιώματα και στις διαδικαστικές εγγυήσεις που πρέπει να απολαμβάνουν όλοι όσοι υπάγονται στη δικαιοδοσία των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, είτε είναι οικονομικοί μετανάστες, αλλοδαποί που συνενώνονται με τις οικογένειές τους κατ' εφαρμογή των σχετικών διαδικασιών, είτε άλλες κατηγορίες εκούσιων μεταναστών, είτε αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες ή άλλοι που έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία³. Την προσέγγιση αυτή θα διευκόλυνε ιδιαίτερα η δυνατότητα πρόσβασης

¹ Υιοθετήθηκε από τη Συνέλευση στις 30.9.2003. Απόδοση στην ελληνική και επιμέλεια: Γραφείο της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

² Με την από 16.6.2004 απάντησή της προς την Κοινοβουλευτική Συνέλευση που υιοθετήθηκε κατά την 888^η συνάντηση των Αναπληρωτών Υπουργών η Επιτροπή Υπουργών υποστηρίζει ότι παρόμοια πολιτική μπορεί να δικαιολογηθεί από την άποψη ότι όσοι δεν είναι πρόσφυγες αναζητούν να εισέλθουν στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης ως αιτούντες άσυλο ή όσοι είναι πρόσφυγες μπορεί να καταφεύγουν στις υπηρεσίες των διακινητών μεταναστών. Παρόλα αυτά η Επιτροπή δεν συνιστά την υιοθέτηση παρόμοιας πολιτικής. Τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι διαδικαστικές εγγυήσεις που αναγνωρίζονται τόσο στους αιτούντες άσυλο όσο και στους μετανάστες αντανακλώνται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στη σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

³ Με την από 16.6.2004 απάντησή της προς την Κοινοβουλευτική Συνέλευση που υιοθετήθηκε κατά την 888^η συνάντηση των Αναπληρωτών Υπουργών η Επιτροπή Υπουργών αναφέρεται στη διαφορετική μεταχείριση των προσφύγων και των μεταναστών. Λαμβάνοντας υπόψη την ειδικότερη κατάσταση των προσφύγων το κοινό μοντέλο πολιτικής που προτείνει η Συνέλευση μπορεί να μειώσει τα επίπεδα προστασίας τους. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική προστασία τους η Επιτροπή Υπουργών έχει υιοθετήσει δύο Ευρωπαϊκές Συμφωνίες και αρκετές συστάσεις που προβλέπουν κοινά πρότυπα για την προστασία των προσφύγων. Η Ad hoc Επιτροπή Εμπειρογνομών για τις Νομικές Πτυχές του Εδαφικού Ασύλου, των Προσφύγων και των Ανιθαγενών (CAHAR) έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της παρακολούθησης εφαρμογής αυτών των συστάσεων. Η πολιτική της ασύλου είναι ανθρωπιστική πολιτική και δεν πρέπει να συγχέεται με την διαχείριση της εύτακτης μετανάστευσης. Όμως, η εναρμόνιση των πολιτικών της μετανάστευσης θα συμβάλει στην επίτευξη μεγαλύτερης ομοιομορφίας στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Υπενθυμίζεται ότι κατά παράδοση η Ευρωπαϊκή Επιτροπή λαμβάνει υπόψη κατά τη διαδι-

όλων των μεταναστευτικών υπηρεσιών στα δίκτυα των βάσεων προσωπικών δεδομένων που τηρούνται για τους αλλοδαπούς αφού θα διασφαλίσει ταχύτερη ανταπόκριση. Παράλληλα, όσοι ενδιαφέρονται να μεταναστεύσουν πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ένα κοινό σύστημα ενημέρωσης.

5. Η πολιτική αυτή πρέπει να εμπνέεται από μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της μετανάστευσης και του ασύλου και από την παραδοχή της αλληλεξάρτησής τους: ειδικότερα, πρέπει να αναγνωρίζεται ότι η έλλειψη δικτύων νόμιμης μετανάστευσης μπορεί να οδηγήσει κάποιους οικονομικούς μετανάστες στην καταχρηστική υποβολή αιτήματος ασύλου, ως μοναδικού τρόπου εισόδου στη χώρα της επιλογής τους, ότι κάποιοι από αυτούς που έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία επιθυμούν να επιλέξουν τη χώρα όπου θα υποβάλουν αίτημα ασύλου, και κατά συνέπεια προτιμούν να μην γνωστοποιούν την παρουσία τους στις αρχές άλλων κρατών, καθώς ζουν ή διέρχονται από αυτά παραβαίνοντας τη μεταναστευτική νομοθεσία, και τέλος ότι η μετανάστευση μπορεί να είναι συνέπεια της δίωξης, της διάχυτης βίας και των εκτεταμένων παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αλλά και άλλων επιτακτικών παραγόντων, όπως είναι η ακραία φτώχεια.

6. Αυτή η πολιτική του Συμβουλίου της Ευρώπης, βασισμένη στα δικαιώματα και στις διαδικαστικές εγγυήσεις που εφαρμόζονται τόσο στη μετανάστευση όσο και στο άσυλο δεν πρέπει να θίγουν τις ευνοϊκότερες διατάξεις του εθνικού και του διεθνούς δικαίου όπου υπάγονται κάποιες ειδικές κατηγορίες εκούσιων ή εξ ανάγκης μεταναστών.

7. Η Συνέλευση πιστεύει ότι η κοινή πολιτική για τη μετανάστευση και του άσυλο του Συμβουλίου της Ευρώπης, σύμφωνη με το ρόλο του και την τεχνογνωσία του, πρέπει να ενταχθεί στο πλαίσιο της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του σεβασμού της αξιοπρέπειας του ατόμου και ειδικότερα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

8. Τέλος, η κοινή πολιτική για τη μετανάστευση και το άσυλο του Συμβουλίου της Ευρώπης πρέπει να στηριχθεί στις ενορχηστρωμένες προσπάθειες των χωρών καταγωγής, διέλευσης και προορισμού για την αντιμετώπιση των ριζικών αιτίων των αναγκαστικών μεταναστευτικών μετακινήσεων και στη βούληση για ανάληψη δράσης για την πρόληψη των συγκρούσεων και την αναπτυξιακή βοήθεια.

9. Κατά συνέπεια, η Συνέλευση συστήνει στην αρμόδια Επιτροπή Υπουργών να παραγγείλει στις αρμόδιες επιτροπές να εργαστούν προς την κατεύθυνση της υιοθέτησης σχεδίου κοινής πολιτικής του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη μετανάστευση και το άσυλο σύμφωνα με τις ακόλουθες κατευθυντήριες οδηγίες⁴:

Αναφορικά με τον έλεγχο των συνόρων

i) τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίσουν τον αποτελεσματικό έλεγχο της μετανάστευσης στα σύνορά τους, εκπληρώνοντας ταυτόχρονα τις διεθνείς τους υποχρεώσεις,

ii) τα κράτη μέλη υποχρεούνται να βελτιώσουν τη συνεργασία τους προκειμένου να εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα των μεταναστευτικών ελέγχων στα σύνορά τους, ειδικότερα με τη διοργάνωση κοινών μαθημάτων κατάρτισης, με την ανταλλαγή πληροφοριών και με άλλες

κασία σύνταξης των οδηγιών που αφορούν στη μετανάστευση τις σχετικές συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Στρατηγική Διαχείρισης της Μετανάστευσης που υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη Μετανάστευση παρέχει το πλαίσιο για συντονισμένη δράση, τόσο από άποψη ανθρωπίνων δικαιωμάτων όσο και από άποψη σεβασμού της αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη Μετανάστευση έχει αναλάβει να ερευνήσει τη δυνατότητα ίδρυσης μιας Οργάνωσης για τη Μετανάστευση, η οποία θα ασχοληθεί με τις αιτίες της αναγκαστικής μετανάστευσης και άλλα μεταναστευτικά ρεύματα σε στενή συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους διεθνείς φορείς.

⁴ Με την από 16.6.2004 απάντησή της προς την Κοινοβουλευτική Συνέλευση που υιοθετήθηκε κατά την 888^η συνάντηση των Αναπληρωτών Υπουργών η Επιτροπή Υπουργών αναφέρεται στο έργο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Καταπολέμηση του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας η οποία συνεχίζει να παρακολουθεί τις δίκαιες διαδικασίες που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

κοινές πρωτοβουλίες και δράσεις,

iii) σε καμιά περίπτωση η εφαρμογή των μεταναστευτικών ελέγχων στα σύνορα των κρατών δεν επιτρέπεται να παραβιάζει την αρχή της μη επαναπροώθησης όσων έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία,

iv) τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διασφαλίσουν την κατάλληλη κατάρτιση των αρμοδίων των συνοριακών ελέγχων στους τομείς του δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του προσφυγικού δικαίου καθώς και τους τρόπους αντιμετώπισης των θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων και άλλων ευάλωτων ομάδων. Υποχρεούνται επίσης να διασφαλίζουν την κατάλληλη κατάρτιση των αρμόδιων των συνοριακών ελέγχων όσον αφορά στους τρόπους μεταχείρισης των ανηλίκων.

Αναφορικά με την κράτηση μεταναστών ή αιτούντων άσυλο

i) η κράτηση των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο πρέπει να διατάσσεται κατ' εξαίρεση και μόνον όταν δικαιολογημένα πιστεύεται ότι ο αλλοδαπός επιχειρεί να εισέλθει στη χώρα παράνομα ή όταν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύεται ότι ο συγκεκριμένος αλλοδαπός είναι ύποπτος φυγής ή όταν η κράτηση είναι αναγκαία για την εκτέλεση απόφασης απομάκρυνσης ή για τον καθορισμό της ταυτότητας του αλλοδαπού.

ii) η απόφαση κράτησης πρέπει να κοινοποιείται στον κρατούμενο εγγράφως και σε γλώσσα που κατανοεί, να περιλαμβάνει τους λόγους και τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται. Εάν είναι αναγκαίο η απόφαση κοινοποιείται με τη συνδρομή διερμηνέα προκειμένου να διασφαλισθεί ότι ο κρατούμενος έχει κατανοήσει την απόφαση.

iii) η απόφαση που διατάσσει την κράτηση πρέπει να θεωρείται άκυρη και στερούμενη εννόμων συνεπειών, αν κατά την κοινοποίησή της ο κρατούμενος δεν ενημερώνεται εγγράφως και σε γλώσσα που κατανοεί για τα σχετικά δικαιώματά του και για τον τρόπο πρόσβασης σε δωρεάν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση.

iv) σε κάθε περίπτωση, η κράτηση των μεταναστών ή των αιτούντων άσυλο πρέπει να επικυρώνεται από δικαστή εντός σαράντα οκτώ ωρών από την έκδοσή της.

v) σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει η κράτηση των μεταναστών ή των αιτούντων άσυλο να διαρκεί περισσότερο από τον αναγκαίο χρόνο ούτε να παρατείνεται αδικαιολόγητα.

Αναφορικά με το δίκαιο χαρακτήρα των διαδικασιών μετανάστευσης και ασύλου

Κάθε διαδικασία που προβλέπεται από το νόμο και αποσκοπεί στη χορήγηση νομικού καθεστώτος ή στον περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας ή στην απομάκρυνση αλλοδαπού από το έδαφος κράτους μέλους πρέπει να είναι σύμφωνη με τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων καθώς και με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να είναι δίκαιη και να ολοκληρώνεται με την έκδοση επαρκώς αιτιολογημένης οριστικής απόφασης, η οποία πρέπει να κοινοποιείται εγγράφως στον ενδιαφερόμενο σε γλώσσα που κατανοεί ή εάν είναι αναγκαίο μέσω διερμηνέα ώστε να παρέχονται επεξηγήσεις.

Αναφορικά με την πρόσβαση σε διερμηνεία και σε παροχή νομικών συμβουλών και εκπροσώπησης στο πλαίσιο της μετανάστευσης και του ασύλου

i) στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας που προβλέπεται από το νόμο και αποσκοπεί στη χορήγηση νομικού καθεστώτος ή στον περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας ή στην απομάκρυνση του αλλοδαπού από το έδαφος κράτους μέλους πρέπει κατά κανόνα να παρέχονται δωρεάν στον ενδιαφερόμενο που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους ανεξάρτητες υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής και εκπροσώπησης ενώπιον της δικαιοσύνης,

ii) στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας που προβλέπεται από το νόμο και αποσκοπεί στη χορήγη-

ση νομικού καθεστώτος ή στον περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας ή στην απομάκρυνση του αλλοδαπού από το έδαφος κράτους μέλους κάθε επικοινωνία μεταξύ των τοπικών, κρατικών ή ομοσπονδιακών αρχών του ενδιαφερόμενου κράτους και του ενδιαφερόμενου αλλοδαπού η οποία μπορεί να επιδράσει στο νομικό καθεστώς του ή στην απέλασή του πρέπει να πραγματοποιείται με τη συνδρομή ανεξάρτητου και επαγγελματία διερμηνέα.

Αναφορικά με τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου

i) κατά κανόνα, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να αποφασίζουν επί της αίτησης ασύλου εντός έξι μηνών και να διασφαλίζουν στους αιτούντες άσυλο το κατάλληλο επίπεδο διαβίωσης καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας,

ii) μετά την πάροδο έξι μηνών οι αρμόδιες για την εξέταση του αιτήματος ασύλου αρχές οφείλουν να ενημερώνουν τον ενδιαφερόμενο εγγράφως και σε γλώσσα που κατανοεί ή μέσω διερμηνέα, εάν είναι αναγκαίο, για τους λόγους για τους οποίους κατέστη ανέφικτη η έκδοση της απόφασης.

Αναφορικά με την απέλαση

i) τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υιοθετήσουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς για να διασφαλίσουν την απέλαση των αλλοδαπών που δεν έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία και δεν δικαιούνται να παραμένουν στο έδαφός τους,

ii) κάθε απόφαση απέλασης αλλοδαπού από το έδαφος κράτους μέλους του Συμβουλίου της Ευρώπης πρέπει να διέπεται από το δικαίωμα του ενδιαφερόμενου να ασκήσει προσφυγή με ανασταλτικό αποτέλεσμα,

iii) η διαδικασία εξέτασης της προσφυγής κατά της απόφασης απέλασης πρέπει να ολοκληρώνεται εντός τριών μηνών από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης,

iv) οι αρχές υποχρεούνται να καταγράφουν, αμέσως μόλις ενημερωθούν για την παρουσία τους, τους αλλοδαπούς που δεν δικαιούνται να παραμένουν σε κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, αλλά δεν μπορούν να απελαθούν με ασφάλεια και αξιοπρέπεια, και με πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους ή που δεν μπορούν να απελαθούν για πρακτικούς λόγους συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων της έλλειψης συμφωνιών επανεισδοχής και συνεργασίας με τις αρχές της χώρας καταγωγής, της διακοπής των πτήσεων στη χώρα καταγωγής, της αδυναμίας καθορισμού της ταυτότητας ή της ιθαγένειας τους και να τους χορηγούν προσωρινό τίτλο διαμονής στη χώρα ο οποίος ανανεώνεται όσο διαρκούν οι σχετικές συνθήκες.

Αναφορικά με τους ανήλικους

i) τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης οφείλουν να υιοθετήσουν σαφείς κανόνες για το διορισμό επιτρόπου για κάθε ασυνόδευτο ανήλικο ή παιδί που έχει αποχωριστεί από την οικογένειά του και βρίσκεται στα σύνορά τους ή στην επικράτειά τους. Ο επίτροπος πρέπει να διορίζεται χωρίς καθυστέρηση από τη στιγμή που υποπέσει στην αντίληψη των αρχών η παρουσία του ασυνόδευτου ανήλικου ή του παιδιού που έχει αποχωριστεί από την οικογένειά του,

ii) κανένας ασυνόδευτος ανήλικος ή παιδί που έχει αποχωριστεί από την οικογένειά του δεν πρέπει να απελαύνεται, να επαναπροωθείται, να απομακρύνεται ή με οιοδήποτε τρόπο να επιστρέφεται στη χώρα καταγωγής ή σε οιαδήποτε άλλη χώρα πριν διοριστεί επίτροπος, διατυπωθεί και εξεταστεί προσηκόντως η γνώμη του για την επιστροφή και πριν αναλάβουν επίσημα οι αρχές της χώρας επιστροφής την υποχρέωση παροχής κατάλληλης, άμεσης και μακροπρόθεσμης βοήθειας,

iii) οι ανήλικοι δεν πρέπει να κρατούνται αποκλειστικά για λόγους μετανάστευσης ή ασύλου, εκτός εάν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις.

Αναφορικά με την εμπορία και την παράνομη διακίνηση ανθρώπων

i) τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συλλαμβάνουν και να τιμωρούν τους αυτουργούς της εμπορίας και της παράνομης διακίνησης ανθρώπων καθώς και να παρέχουν την κατάλληλη βοήθεια και προστασία στα θύματα που συμφωνούν να συνεργαστούν με στόχο τη σύλληψη των εμπόρων και των λαθροδιακινητών ανθρώπων,

ii) σχετικά ενθαρρύνεται η διαπραγματεύση, η σύναψη και η κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Εμπορία Ανθρώπων, ως θεμελιώδες στοιχείο της κοινής πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο.

Αναφορικά με τις ρυθμίσεις εξέτασης των αιτημάτων ασύλου εκτός του εδάφους των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης

i) τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης οφείλουν να διασφαλίσουν ότι τα μέτρα που αφορούν στη διαχείριση των μεικτών μετακινήσεων προσφύγων και μεταναστών στηρίζονται στις αρχές του προσφυγικού δικαίου και του δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου και είναι απόλυτα σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων,

ii) κάθε ρύθμιση κατανομής της ευθύνης πρέπει να προάγει κατ' αρχήν και πρωτίστως τα δικαιώματα και το συμφέρον των προσφύγων,

iii) κάθε ρύθμιση κατανομής της ευθύνης δεν πρέπει να αποτελεί εργαλείο υπονόμησης της διεθνούς συνεργασίας και αλληλεγγύης, δημιουργώντας κράτη ασύλου διαφόρων κατηγοριών, επιτρέποντας σε κάποια να επιλέγουν τους αλλοδαπούς που εισέρχονται στο έδαφός τους και αναγκάζοντας άλλα να φιλοξενούν μεγάλους αριθμούς αιτούντων άσυλο,

iv) δεν πρέπει να λαμβάνονται μέτρα που άμεσα ή έμμεσα αμφισβητούν την ευθύνη του κράτους, την εφαρμογή της νομοθεσίας ή την ευθύνη ενώπιον του νόμου ή που με οιονδήποτε τρόπο αποδυναμώνουν την προστασία των προσφύγων.